

SÁMIID RIEKKASEARVI

Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Månadsbrev Ođđajagemánu • Ádåjakmánno • Tsiengele • Januari 2013

Svenska Samernas Riksförbund, Magasinsgatan 7, 903 27 UMEÅ, tel. 090-14 11 80, fax 090-12 45 64, e-post ssr@sapmi.se

Rovdjur

SSR har deltagit vid ett seminarium anordnat av EU kommissionen gällande framtidens förvaltning av rovdjuren i Europa. Mötet var mycket positivt och gav SSR möjlighet att lyfta fram rennäringens specifika behov och hur situationen ser ut för samebyarna tag. SSR kommer under april månad att tillsammans med företrädare från rennäringen i Finland att genomföra ett eget seminarium för EU parlamentet och kommissionen under april månad.

Junselevargen

Den sk Junselevargen har uppehållit sig i renskötselområdet sedan sommaren 2012. Berörda samebyar har under hösten ansökt om skydds jakt vid tre tillfällen. I januari beviljades skydds jakt, beslutet överklagades av bevarandeorganisationer. Förvaltningsdomstolen har tagit upp frågan och skyddsjakten har tillfälligt avbrutits i väntan på domstolens beslut. SSR kommer att följa processen noga tillsammans med berörda samebyar. På sidan x finns det informationsmaterial med frågor och svar som togs fram i samband med beviljande av skyddsjakten.

Skydds jakter

Med anledning av domstolens beslut att pröva frågan om skydds jakt gällande Junselevargen står det nu klart att bevarandeorganisationer har rätt att överklaga beslut om skydds jakt. SSR kommer aktivt att arbeta för en förändring av den praxis som nu uppstått.

Skog

FSC

Arbetet inom FSC fortgår, under året kommer standardrevisionen att påbörjas. SSR kommer aktivt att arbeta för att standarden på ett bättre sätt tydliggör skogsbolagens ansvar att följa de principer kopplade till urfolks rättigheter.

Arbetet med att komma fram med riktlinjer gällande vindkraft och markomvandling pågår för fullt. Under våren är förhoppningen att det kommer att finnas tydliga riktlinjer vad som gäller för FSC Certifierade skogsbolag som genomför markomvandling för vindkraft.

Skogsbruk/rennäring

Under våren kommer SSR tillsammans med SCA komma igång med ett projekt gällande kompetensutbildning skogsbruk/rennäring. Rekryteringsprocessen är i full gång men det finns fortfarande möjlighet att ansöka.

Projektledare till projektet

Kompetensutveckling Skogsbruk/Rennäring

Tillträde sker snarast, stationeringsort Umeå, SSRs kansli. Varar till 2014-12-31.

Vi erbjuder ett självständigt jobb i ett projekt utgående från ett regeringsuppdrag Skogsstyrelsen och Sametinget har omkring "Ökad dialog Skogsbruk/Rennäring". SSR medverkar i ett projekt finansierat via Landsbygdsprogrammet som under 2013-2014 har som mål att utbilda skogsbrukets resp samebyars företrädare om varandras näringar. En motsvarande projektledare tillsätts av SCA och arbetet sker tillsammans i detta projekt. Arbetet innebär bl a att ta fram utbildningsmaterial, skapa en webb-utbildning under Skötselkolans portal, planera och genomföra fältutbildningar.

Du bör ha god kännedom om den samiska kulturen och om rennäringen, kunskap i samiska är önskvärt. Meriterande är skoglig utbildning samt vana att undervisa. Det är viktigt att Du är ordningsam, har god framförhållning samt datavana. Arbetet ställer krav på initiativförmåga och ett självgående med ansvar. B-körkort är ett krav. Ytterligare upplysningar om tjänsten lämnas av Fredrik Juuso, telefon 090-14 11 84 eller 070-229 76 28.

Vi vill att du tillträder tjänsten snarast eller efter överenskommelse. Sista ansökningsdag är 18 februari 2013 till info@sapmi.se eller SSR, Magasinsgatan 7, 903 27 Umeå. Intervjuer sker löpande och tjänsten kan tillsättas innan sista ansökningsdag.

Biegganjunni

Fredag och lördag den 8-9 mars hålls den tredje träffen i projektet "Biegganjunni" som riktar sig till unga renskötkillar. De två tidigare träffarna har hållits i Tärnaby och Jokkmokk. Denna träff hålls i Östersund och leds av de två psykologerna Niclas Kaiser, Umeå universitet och Petter Stoor, SANKS, Karasjok. Syftet med träffarna är att samtala om de utmaningar och glädjeämnen som finns inom renskötseln. Projektet står för resa och boende.

Vill du mer information om innehållet och inbjudan skicka ett mail till ellacarin@sapmi.se

I nästa månadsbrev kommer fullständigt program och inbjudan.

Renlycka

SSR har startat upp projektet Renlycka och söker nu projektledare på i första hand halvtid men tjänstgöringsgraden kan öka. Rekryteringsprocessen är i full gång men det finns fortfarande möjlighet att ansöka.

Projektledare Renlycka

SSR har under flera år drivit projektet Renlycka. Syftet med projektet har varit bland annat att skapa ett kvalitetssigill för renkött. Projektet går nu in i en ny fas där fokus ligger på att skapa möjligheter att utveckla och sprida kunskap om kvalitetssigillet.

SSR söker nu en projektledare med 50 % tjänstgöringsgrad till vårt kansli i Umeå, omfattningen kan komma att utökas. SSR söker dig med kunskap inom köttförädlingsbranschen såväl nationellt som internationellt samt projektledaregenskaper. Projektet kommer att pågå t o m 2014-06-30.

Vill du meta mer om projektet kontakta Förbundsjurist Jenny Wik Karlsson 090 14 11 80 eller Fredrik Juuso 070-229 76 28 eller 090-14 11 84.

Vi vill att du tillträder tjänsten snarast eller efter överenskommelse. Sista ansökningsdag är 18 februari 2013 till info@sapmi.se eller SSR, Magasinsgatan 7, 903 27 Umeå. Intervjuer sker löpande och tjänsten kan tillsättas innan sista ansökningsdag.

Beaivi

Beaivi är på slutspurten nu och alla planerade utbildningar börjar fyllas med anmälningar. Fantastiskt kul. Beaivi vill ändå påminna om att gå in på www.beaivi.se och anmäl er på de kurser som finns. Ni kan även ringa Totte, 090-14 11 73 eller 076-126 76 28 om ni inte har möjlighet att göra det via nätet.

Vi har styrgruppsmöte under Jokkmokks marknad på Åjtten 7 februari, och vi ser fram emot att träffa så många som möjligt igen där. Totte vill även träffa er som har idéer om hur vi ska kunna utforma ett Beaivi i framtiden. Totte finns i Jokkmokk under hela fredagen för att kunna träffa så många som möjligt av er som vill.

Indigee 2

Projektet Indigee 2 har nu startat och nu rekryteras deltagare i projektet för fullt. Indigee 2 rekryterar unga samiska företagare och företagsetablerare som vill utveckla sina företag och företagsidéer. **Sista dag att ansöka är 12 februari.** och rekryteringen börjar i slutet av det här året. Mer information publiceras allteftersom på www.indigee.org och [facebook.com/indigee](https://www.facebook.com/indigee). För mer information kan du kontakta Lars Miguel Utsi på lm@indigee.org eller 070-296 12 05 eller Pia Huuva pia@sapmi.se på telefon 070-671 11 05.

visitSápmi

Visit Sápmi

Norsk turismsatsning vill samarbeta

VS har träffat det samiska turismprojektet i Tromsø. Mötet visade en stark vilja att samarbeta över riksgränsen.

Hur samarbetet

kommer att se ut ska utarbetas under våren. Att översätta och anpassa Sápmi Experience till norska förhållanden är en uppgift som vi var överens om.

Kulturhuvudstadsåret

VisitSápmi har agerat för att inte turismmarknadsföringen i samband med Kulturhuvudstadsåret 2014 ska sprida en felaktig bild av samer och Sápmi i Europa. I första hand handlar det om att understryka att det är samer som vet bäst hur detta ska göras. Möten med VisitSweden kommer att hållas.

VisitSápmi ekonomisk förening

VS har utrett om man ska bilda en fristående egen ekonomisk förening. Utredningen föreslår detta men vill att det sker efter att ekonomiska förutsättningar har tryggats. Samebyar och turismföretagare är i stort sett positiva till bildandet av en egen organisation för turism.

Sápmi Lodge

Arbetet med att ta fram ett samiskt hotellkoncept har påbörjats. Tanken är att kunna redovisa en affärsmodell som är anpassad för en specifik marknad och att med hjälp av arkitekter ta fram en hotellmodell.

BBC i Jokkmokk

Planering för BBC har skett. De kommer att filma i Jokkmokk under marknaden och VisitSápmi kommer att vara värdar.

VisitSápmi deltar som rådgivare i Swedish Laplands arbete med en framtidsstrategi. Arbetet med hållbar turism är också ett område där VisitSápmi hjälper Swedish Lapland.

Hemsidan och Facebook

Intresset för VisitSápmi på nätet ökar. Inte minst på Facebook bland utländska besökare. VisitSápmi har genomgått en kurs i kartproduktion och ska börja uppdatera den digitala väggkartan med snyggare layout och mer resetips.

Samernas Nationaldag

På samiska nationaldagen den 6 feb. kl. 12.00 ska docent Patrik Lantto, Centrum för samiska studier hålla ett föredrag på Glashuset i Umeå.

Temat är :*Lappväsendet och samerörelsen: Motpoler och motståndare*". Samma föredrag håller Patrik på kvällen på Tráhppie- Umeå sameförenings kulturhus kl. 19.00.

Disputation

Den 5 februari kl. 9.00-11.30 disputerar psykolog Lotta Omma på sin avhandling "Ung same i Sverige- Livsvillkor, självvärdering, hälsa."

Disputation hålls på Norrlands universitetssjukhus, Umeå. Opponent är Professor Siv Kvernmo, Tromsø universitet.

För mer information se: www.umu.se/forskning

Seminarium "Från tanke till verkstad"

22. – 23.2. 2013

Temá: Boazosámi nissonolbmuid ekologalaš máhttu

Ájtte, Svenskt Fjäll- och Samemuseum, anordnar ett seminarium «Från tanke till verkstad» genom projektet «Traditionell ekologisk kunskap förmedlat genom renskötarkvinnor». Seminariet äger rum den 22-23 februari på Ájtte, Jokkmokk.

Vänligen kontakta nedan nämnda personer eller besök www.ajtte.com för utförligare information om seminariet.

Ájtte Duottar ja Sámi musea:

Berit Inga, (+46) 971-170 03, berit.inga@ajtte.com

Ida Sunna, (+46)971-170 02, ida.sunna@ajtte.com

Ersättning för trafik- och tågdödade renar

	Bildödade	Tågdödade	RSVs produktionsvärde
	1/10 2012 ¹	1/10 2012 ²	2013 års taxering
Hanren	2 163	2 752	1 418
Honren	3 379	2 752	1 068
Kalv	1 645	2 752	665

¹ För reflexmärkta renar utbetalas tilläggsersättning med 100 kr.

² Av beloppet är 100 kr ersättning för identifiering och utbetalas i särskild ordning till samebyn/den som identifierar.

Adress till Trafikförsäkringsföreningen

De har flyttat för sex år sen men fortfarande kommer många brev till den gamla adressen och det finns risk att de inte kommer fram alls eller mycket försenade. Använd därför denna adress:

Trafikförsäkringsföreningen

Renskador

Box 24035

104 50 Stockholm

Gruppförsäkring för medlemmar

Vi vill påminna om att SSR för 5 år sen förhandlade fram en försäkring till våra medlemmar. Där finns t ex ersättarförsäkring med som varit borta många år. Läs mer på SSRs hemsida www.sapmi.se, klicka på Medlemmar så hittar du information och broschyren eller ring till Länsförsäkringar och ange Avtal 1881 så får du hjälp att teckna försäkringen.

Kalendarium

5-7 feb FSC konferens Voullerim
4-5 feb fjällkonferens Åre
10-16 feb Orrestaare marknad, www.orrestaare.se
13 feb Vilförvaltningsdelegationen Västerbotten
27 feb-2 mars Lopme Naestie, www.lopmenaestie.se
2 – 10 mars Ubmejen Biejvie, www.samiskaveckan.se

Telefonnummer

Jenny Wik Karlsson	090-14 11 83	072-202 12 00
Fredrik Juuso	090-14 11 84	070-229 76 28
Ellacarin Blind	090-14 11 82	070-362 04 78
Stefan Johansson	090-14 11 85	070-399 31 59
Britt-Marie Barruk	090-14 11 81	070-646 07 65
Hans Liebetrau	090-14 11 88	070-736 14 19
Lennart Pittja		070-688 15 77
Dan Jonasson		070-346 56 06
Totte Nordahl	090-14 11 73	076-126 42 42
Lars Miguel		070-296 12 05
Pia Huuva	0927-320 77	070-671 11 05
Jörgen Jonsson (ordförande)		070-570 55 56

Besök gärna vår hemsida www.sapmi.se för mer information.

Besök gärna www.shopinsapmi.se
vägen till samiska företagare

Frågeställningar/svar

• Hur många skyddsjaktsansökningar har samebyn skickats in?

Svar: Samebyn har skickat in 3 ansökningar. Den första ansökan skickades in till Naturvårdsverket innan renarna kommit till området i oktober. Den andra ansökan skickades in i början av december. Bägge dessa ansökningar avslogs. Den tredje skickades in den 29 december.

• Har förutsättningarna förändrats från första ansökan för samebyn?

Svar: De förväntade skadorna som samebyarna förutsåg har uppstått och har i sak inte förändrats utifrån den första ansökan. Däremot har snöförhållanden mm förändrats på så sätt att förutsättningarna att spåra och dokumentera skador möjliggjorts.

• Har samebyarna fått informera regeringen innan regeringsuppdraget beslutades?

Svar: Samebyarna har inte träffat representanter för regeringen innan beslutet om vargetableringen togs. Samebyarna har dock begärt möte med ministern för att få informera om svårigheterna med varg och renskötsel. Detta möte genomfördes den 9 januari i Junsele.

• Hur har arbetet med regeringsuppdraget genomförts?

Svar: Samebyarna har tillsammans med Naturvårdsverket och berörda länsstyrelser försökt finna möjliga förebyggande åtgärder. Arbetet har pågått dagligen.

• Vilka förebyggande åtgärder har samebyn vidtagit?

Svar: Samebyn har försökt styra renhjorden från vargreviret, vilket misslyckades då vargreviret visat sig större än samebyn först trodde. Samebyn har tillsammans med länsstyrelsen försökt hålla vargarna från renarna, vilket misslyckats. Sedan renarna kommit ner till området har samebyn varit ute dagligen med flera personer.

• Vilka skador har vargarna orsakat?

Svar: Samebyn har dokumenterat ett flertal döda renar vilket är en direkt konsekvens av vargarnas närvaro. Renarnas får ingen betesro och försämrade kondition. Renarna har splittras över stora områden och är svåra att hålla samlade. Samebyn har inte haft personella resurser att bedriva rennäring utan allt arbete har fokuserat på att förebygga och minimera skador från vargarna. Arbetet med att samla ihop de skingrade renhjordarna har inte kunnat genomföras på ett tillfredställande sätt. På grund av arbetet med att förebygga och minimera skador har samebyn ej haft personella resurser att bedriva ordinarie renskötsel, den dagliga tillsynen av djuren, samla renhjordarna, daglig kontroll etc.

Att idag förutse alla de skador som vargarna orsakat är omöjligt, många indirekta skador kommer att visa sig längre fram.

• Varför går det inte att flytta renarna från området?

Svar: Samebyarna har inga andra områden att tillgå, sedan har det visat sig att vargen följer renhjorden.

• Varför går det inte att utfodra renarna så att de stannar på ett ställe?

Svar: Att utfodra 4 000-5 000 renar är en stor ekonomisk kostnad. Sedan är renen ej anpassad för utfodring under långa tidperioder. Bland annat påverkas renen negativt av utfodring och det tar väldigt lång tid för renen att ställa om sig från naturbete till foder. Renen kan många gånger bli väldigt försvagad och sjuk av utfodring.

Även om samebyn utfodrar skulle risken för vargangrepp ändå finnas kvar, då det visat sig att vargarna aktivt söker sig mot renarna.

• Är det bara en sameby som drabbats?

Svar: Primärt är det två samebyar som direkt drabbats. Däremot så påverkas närliggande samebyar av vargetableringen. Risken för sammanblandning av renar ökar.

• Är området som vargarna befinner sig i ett område som brukar nyttjas av samebyn?

Svar: Vargreviret ligger inom ett utpekad riksintresse för rennäringen. Samebyn nyttjar området årligen och är ett viktigt vinterbetesområde.

• Går det inte att förena vargetableringar med renskötsel?

Svar: Vargen är det rovdjur som är svårast för rennäringen att hantera. Förutom att vargen dödar renar innebär dess jaktsätt att renhjorden splittras och förflytta sig längs sträckor och över stora områden. På grund av vargens beteende så stressas renarna vilket påverkar såväl renens kondition och välmående.

• Går det inte att ha varg i vinterbetesområden?

Vinterbetet är renskötselns "flaskhals". Att vinterbetet utgör rennäringens flaskhals innebär att tillgången på vinterbete ytterst styr storleken på renhjorden. Kvalitén och kvantiteten av vinterbetet är av avgörande betydelse för renhjordens överlevnad och reproduktion. Att renen får tillgång till betesro under vintern är således avgörande.

• Har någon ersättning utgått för samebyn?

Svar: Samebyarna har till dags dato inte fått någon utbetald ersättning. Däremot kommer Naturvårdsverket att ersätta samebyn för de kostnader samt skador som arbetet med regeringsuppdraget föranlett.

• Hur har den enskilda renskötaren påverkats?

Svar: Rovdjurens effekt på rennäringen är inte enbart siffror, utan för den enskilde renägaren innebär det ett liv präglad av ångest, oro och rädsla, för vilka skador/lidande som hans eller hennes renar drabbas av. Vilket in sin tur drabbar hela dennes familjesituation. Dessa psykiska följd effekter är något det sällans pratas om, men är lika påtagliga som predationen på ren.

• Kommer samebyarna att vara delaktiga i skyddsjakten?

Svar: Nej skyddsjakten kommer att utföras av behöriga myndigheter.